

Imię i nazwisko

Klasa Grupa A

1. Wyjaśnij krótko, kim była wymieniona osoba, co zrobiła, czym zasłynęła.

Mikołaj Sienicki –

2. Wyjaśnij pojęcia.

menonici –

bracia czescy –

jidisz –

3. Wyjaśnij, dlaczego w Rzeczypospolitej szlachta chętniej przyjmowała kalwinizm, a mieszczaństwo częściej przechodziło na luteranizm.

.....

.....

.....

.....

.....

4. Scharakteryzuj unię brzeską. Podaj, kiedy i za panowania którego króla ją zawarto. Następnie oceń znaczenie unii brzeskiej w dziejach Rzeczypospolitej.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Imię i nazwisko

Klasa Grupa B

1. Wyjaśnij krótko, kim była wymieniona osoba, co zrobiła, czym zasłynęła.

Jan Łaski –

2. Wyjaśnij pojęcia.

unitarianie –

anabaptyści –

starozakonni –

3. Wyjaśnij, dlaczego w Rzeczypospolitej mieszczenie częściej przechodzili na luteranizm, a szlachta chętniej przyjmowała kalwinizm.

.....

.....

.....

.....

.....

4. Scharakteryzuj konfederację warszawską. Podaj rok oraz opisz okoliczności jej uchwalenia. Następnie oceń znaczenie konfederacji warszawskiej dla Rzeczypospolitej XVI–XVII w.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

13. Reformacja na ziemiach polskich
Zakres rozszerzony. Model odpowiedzi*

Nr	Grupa A	Grupa B	Punktacja
1.	np. Mikołaj Sienicki – kalwin, jeden z przywódców ruchu egzekucyjnego w XVI w. w Rzeczypospolitej	np. Jan Łaski – najwybitniejszy przedstawiciel polskiej reformacji, teolog ewangelicki, propagujący ideę zjednoczenia kościołów protestanckich; utrzymywał przyjazne stosunki z Erazmem z Rotterdamu	1 pkt
2.	np. menonici – protestanci (radikalny odłam reformacji), zwolennicy doktryny Menno Simonsa, którzy w XVI w. przybyli do Rzeczypospolitej z Niderlandów; postulowali pacyfizm, życie wspólnotowe oparte na wzajemnej pomocy oraz odrzucali chrzest dzieci bracia czescy – zwolennicy husytyzmu wygnani z Czech, od poł. XVI w. osiedlający się w Wielkopolsce jidisz – język używany przez Żydów aszkenazyjskich, będący mieszanką niemieckiego, hebrajskiego i języków słowiańskich	np. unitarianie – bracia polscy (arianie), odłam kalwinistów, pacyfiści, odrzucali dogmat o Trójcy Świętej anabaptyści – radykalny odłam reformacji negujący m.in. zasadność chrztu niemowląt na rzecz chrztu w wieku dorosłym starozakonni – wyznawcy judaizmu / Żydzi	3 pkt
3.	np. Kalwinizm w organizacji społecznej i wyznaniowej wydawał się bliższy demokracji szlacheckiej i zapewniał szlachcie większe uprawnienia lokalne (np. nominacja pastorów czy opieka nad szkołami). Luteranizm z kolei był postrzegany jako zagrożenie dla demokracji szlacheckiej, gdyż mógł doprowadzić do wzmocnienia pozycji władcy. Mieszczanie w Rzeczypospolitej wybierali zatem luteranizm w opozycji do kalwinizmu sprzyjającego interesom szlachty. Ponadto luteranizm wywodził się z Rzeszy i docierał do ziem polsko-litewskich dzięki	np. Luteranizm był postrzegany jako zagrożenie dla demokracji szlacheckiej, gdyż mógł doprowadzić do wzmocnienia pozycji władcy. Mieszczanie w Rzeczypospolitej wybierali zatem luteranizm w opozycji do kalwinizmu sprzyjającego interesom szlachty. Ponadto luteranizm wywodził się z Rzeszy i docierał do ziem polsko-litewskich dzięki kontaktom handlowym głównie mieszczan, a duża część elit mieszczańskich w Rzeczypospolitej była niemieckojęzyczna. Kalwinizm w organizacji społecznej i wyznaniowej wydawał się bliższy	2 pkt

	kontaktom handlowym głównie mieszczan, a duża część elit mieszczańskich w Rzeczypospolitej była niemieckojęzyczna. (lub podobna, merytorycznie poprawna odpowiedź)	demokracji szlacheckiej i zapewniał szlachcie większe uprawnienia lokalne (np. nominacja pastorów czy opieka nad szkołami). (lub podobna, merytorycznie poprawna odpowiedź)	
4.	np. Unia podpisana w 1596 r. w Brześciu Litewskim za panowania Zygmunta III Wazy przez przedstawicieli Kościoła rzymskokatolickiego i prawosławnego z parafii na terenie państwa polsko-litewskiego. Na jej mocy prawosławni żyjący w Rzeczypospolitej zaczęli podlegać papieżowi (a nie patriarsze z Konstantynopola), ale zachowali swój wschodni obrządek liturgiczny (zwany greckokatolickim). Unia zapewniła niezależność kulturową i polityczną greckokatolickich mieszkańców państwa polsko-litewskiego od Moskwy, ale jednocześnie podzieliła wspólnotę prawosławnych z Rzeczypospolitej na unitów i dyzunitów (przeciwników unii), wywołując długoletni konflikt między nimi. (lub zawierająca inną ocenę, merytorycznie poprawna odpowiedź)	np. Akt ustanowiony w 1573 r. podczas obrad sejmu zbranego po śmierci Zygmunta Augusta, by ustalić jego następstwo tronu. Akt zapewniał pokój w sprawach religijnych między wszystkimi wyznaniem w państwie polsko-litewskim, a także gwarantował szlachcie swobodę wyznania. Był to jeden z pierwszych tego typu dokumentów ustanowionych w Europie. Dzięki przyjęciu aktu konfederacji warszawskiej w Rzeczypospolitej przestrzegano tolerancji religijnej, nie doszło na terenach państwa polsko-litewskiego do wojen na tle religijnym, a na ziemi polsko-litewskie ściągali prześladowani przez katolików w innych krajach europejskich wyznawcy niekatolickich religii oraz różnych odłamów religijnych, przyczyniając się do bogactwa kulturowego kraju oraz rozwoju gospodarczego zasiedlanych regionów. (lub zawierająca inną ocenę, merytorycznie poprawna odpowiedź)	4 pkt
RAZEM			10 pkt

* Akceptowane są wszystkie odpowiedzi merytorycznie poprawne i spełniające warunki zadania.